

iber:Camera

Maria João Pires

**Mozart
Beethoven
Chopin**

DIVENDRES 22 DE FEBRER DE 2019, 20.30 H
PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

*Maria João Pires torna a actuar en
recital per al públic d'Ibercamera
amb un programa amb obres de
Mozart, Beethoven i Chopin.*

No calen més paraules.

LA PASSIÓ SEGONS SANT JOAN

**Instruments of Time & Truth
Oxford Consort of Voices
Edward Higginbottom**

*Bach, La Passió segons
Sant Joan, BWV 245*

Dimarts

02/04/19

20.30 H PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

www.ibercamera.com

*Aquest programa ha estat possible gràcies
al generós suport de la Fundació Vila Casas*

Maria João Pires

Wolfgang Amadeus Mozart
(1756 – 1791)

Sonata per a piano núm. 12, en fa major, KV 332 (1778)

I. Allegro

II. Adagio

III. Allegro assai

Ludwig van Beethoven (1770 – 1827)

Sonata per a piano número 8, en do menor,
“Patètica” (1798)

I. Grave – Allegro di molto e con brio

II. Adagio cantabile

III. Rondo. Allegro

AVÍS IMPORTANT / AVISO IMPORTANTE / IMPORTANT NOTICE

Per gaudir de la música necessitem: **SILENCI**

Para disfrutar de la música necesitamos: **SILENCIO**

To enjoy the music we need: **SILENCE**

— Durada total aprox. 54'

SI US PLAU / POR FAVOR / PLEASE

Contingueu els estossecs

Contengan la tos

Contain your coughs

Mòbils apagats

Móviles apagados

Mobile phones switched off

Alarmes desconnectades

Alarmas desconectadas

Alarms disconnected

Frederic Chopin (1810 – 1849)

Nocturn núm. 1, en si bemoll menor, op. 9

Nocturn núm. 2, en mi bemoll major, op. 9

Nocturn núm. 3, en si major, op. 9

Nocturn núm. 1, en do sostingut menor, op. 27

Nocturn núm. 2, en re bemoll major, op. 27

Nocturn núm. 19, en mi menor, op. post.

Vals núm. 1, en la bemoll major, op. post. 69

Vals núm. 2, en si menor, op. post. 69

— Durada total aprox. 44'

El piano d'aquesta nit ha estat cedit generosament per:

Moltes gràcies / Muchas gracias / Many thanks

COMENTA AQUEST CONCERT AMB

#mariajoapires #mozart #beethoven #chopin #ibercamera

MARIA JOÃO PIRES

Nascuda el 23 de juliol de 1944 a Lisboa, Maria João Pires va realitzar el seu primer concert públic amb tan sols 4 anys; inicià els seus estudis de música i piano amb Camps Coelho i Francine Benoît, continuant-los més tard a Alemanya amb Rosl Schmid i Karl Engel. A més dels seus concerts, la pianista ha realitzat enregistraments per a la discogràfica Erato i Deutsche Grammophon durant quinze i vint anys.

Des de la dècada de 1970, Pires s'ha dedicat a reflectir la influència de l'art en la vida, la comunitat i l'educació, tractant de descobrir noves maneres d'establir aquesta forma de pensar en societat. Pires cerca noves vies respectant el desenvolupament d'individus i cultures per fomentar l'intercanvi d'idees.

El 1999, va crear a Portugal el Centre Belgais, dedicat a l'estudi de les arts, on Maria João Pires ofereix regularment tallers interdisciplinaris per a músics professionals i amants de la música. A la sala de concerts del centre s'hi realitzen concerts i enregistraments amb freqüència; en el futur, aquestes es compartiran amb la comunitat digital internacional.

Fa sis anys, la pianista va iniciar dos projectes complementaris a Bèlgica: els "Cors Partitura", un projecte que crea i desenvolupa cors per a nens d'entorns desafavorits i els "Tallers Partitura". Tots aquests projectes tenen com a objectiu crear una dinàmica altruista entre artistes de diferents generacions, proposant una alternativa a un món massa centrat en la competitivitat. Aquests projectes, tallers i filosofia ja s'estan difonent per tot arreu.

Maria João Pires va debutar a la Temporada Ibercamera l'any 1986. Aquesta serà la seva vint-i-sisena actuació.

Jordi Fulla — *Llindar i celístia* Exposició de l'11.02.2019 al 16.06.2019

Museu Can Framis
Roc Boronat, 116-126 · Barcelona
www.fundaciovilacasas.com

FUNDACIÓ
VILA CASAS

CAN
FRAMIS
BARCELONA

LA MÚSICA DEL CLAROBSCUR

La *Sonata per a piano núm. 12, en fa major, KV. 332* de Mozart forma part de la tríada de sonates, juntament amb la núm. 10 KV. 330 i la núm. 11 KV. 331, coneguda pel seu “*Rondo alla turca*”, l’últim moviment inspirat en els ritmes populars turcs. Encara no està prou clar si va compondre aquestes tres sonates durant la seva estada a París o si bé les va fer uns anys més tard, quan va visitar Salzburg per a presentar al seu pare la seva esposa Constanza. Sigui quan sigui, el cert és que el mateix Mozart les va ajuntar en un recull numerant-les de l’u al tres, i que es van publicar a Viena el 1784. Cadascun dels tres moviments d’aquesta obra segueix els paràmetres de la forma clàssica de sonata, l’estructura musical pròpia del classicisme sorgit a Viena que presenta un tema musical en tres seccions: exposició, desenvolupament i recapitulació. Estem en plena Il·lustració, en “*El segle de les Il·lums*”, i la música de Mozart, especialment la de teclat, sembla voler expressar aquesta “*Il·lum*”, aquesta claredat a la partitura, tant en la sonoritat com en el llenguatge harmònic amb què la construeix. Ja des del primer moviment *Allegro*, trobem una expressió molt concreta d’una aparent senzillesa, en aquest joc de nens sublim a què ens porta la música d’aquest geni i que és una de les pedres angulars de l’estudi i de la interpretació d’aquest instrument. El segon moviment, *Adagio*, també respon a aquesta voluntat racional, fins i tot a l’hora d’expressar el sentiment que provoca la melodia i la modulació de la tonalitat de si bemoll major cap al menor, en la repetició del tema principal. El lirisme de Mozart agafa una gran volada en aquest

moviment lent, lènguid, que contrasta amb el tercer i últim, l’*Allegro assai*, que ens retorna la vivacitat del seu temperament i al virtuosisme que implica el domini del seu llenguatge.

De Mozart cap a Beethoven, fem el camí natural cap a aquesta evolució orgànica que va anar del classicisme al Romanticisme. Després de l’esperança racionalista de la *Sonata* de Mozart, el pèndol estètic es llança cap a la turbulència espiritual de Beethoven, la gran portalada al patetisme Romàntic. La *Sonata per a piano núm. 8, en do menor, “Patètica”*, que paradoxalment està escrita de manera canònica, el compositor la va titular originalment en francès “*Grande Sonate Pathétique*” adjectiu que ja ha quedat adscrit a una de les seves obres més conegudes.

El primer moviment *Grave – Allegro di molto e con brio* ja denota el to de la seva passió i del seu patiment, condensat en els primers acords, que ressonen suspesos en el silenci, com l’avís a la tempesta sonora que després es desencadenarà al llarg d’aquest primer moviment amb tota mena de textures sonores, com el *tremolo* o el *staccato*. És considerada la primera Sonata que comença amb una introducció lenta, que és el material musical que Beethoven utilitzarà al llarg de tot aquest moviment. Cent anys després, Txaiovski evocaria aquesta frase a la seva Simfonia, que rep el mateix sobrenom, la “*Patètica*”. El segon moviment, *Adagio cantabile*, ens porta a la serenitat i a l’esperança amb un tema de simplicitat mozartiana que va variant amb molta elegància i sense escatimar possibilitats de maneres diverses de presentar-lo. Un passatge de tranquil·litat molt evocatiu que sembla enllaçar el dramatisme inicial amb un tercer moviment en forma de *Rondo. Allegro*, de composició circular, repetitiva, que ens transmet més llibertat i determinació en les seves notes. Tenim encara el regust de la quadratura clàssica, però Beethoven la va esquerdant amb els seus arpegis contundents i amb els seus contrastos d’intensitat de so, del *piano* al *fortissimo*, de suau a fort, que omplen el temps de sentiments contraposats i que, segons diuen els experts, podia haver estat un moviment pensat per ser tocat amb un trio de violí, violoncel i piano.

Es tracta d’una Sonata del primer període, la vuitena d’aquest gènere i l’opus 13 del seu catàleg, composta el 1798 i publicada l’any següent, que va dedicar a Karl Alois, el Príncep Lichnowsky, l’aristòcrata vienès que va ser mecenes de Mozart i que se l’havia emportat a Berlín el 1789. De fet, a aquest príncep li agradava viatjar amb els compositors que patrocinava; en una ocasió va anar fins a Praga amb Beethoven, a qui li pagava 600 florins anuals per a la seva obra fins que trobés una posició estable com a músic, cosa que no va arribar a passar mai. Beethoven l’havia considerat “*un dels meus amics i promotors més fidels al meu art*” i també li va dedicar la Segona Simfonia i moltes altres obres. La relació entre els dos va acabar malament perquè Beethoven es va negar a tocar per a uns

oficials francesos que visitaven el príncep a la seva casa de camp. Un final ple de patetisme com el que sentim fins a l'últim compàs.

El 1852, Franz Liszt va escriure una biografia del seu estimat amic Frédéric Chopin que ha esdevingut un llibre de culte. A les seves pàgines ja va vaticinar que *“d'aquí vint-i-cinc o trenta anys, l'estima que es tingui de les seves obres serà menys lleugera i superficial que la d'avui. Qui, en el futur, s'ocupi de la història de la música col·locarà al seu veritable lloc, que serà molt alt, l'artista que va deixar impresa la seva empremta amb tan extraordinari geni mel·lòdic, amb inspiració rítmica tan meravellosa, amb un engrandiment tan feliç i notable del teixit harmònic; i les seves conquestes seran amb raó preferides a qualsevol obra de més extensió.”* Dels nocturns, entre tots els gèneres que va conrear Chopin, Liszt subratlla que són *“sobretot, la forma d'expressar una manera de sentir pròpia del seu país i gairebé desconeguda a tot arreu”*.

Entre el 1830 i el 1846, Chopin va escriure vint-i-una peces per a piano sol i es van anar publicant en diversos reculls al llarg de la seva vida. El Nocturn és un gènere compostiu que havia creat el pianista irlandès John Field (1782-1837), però que Chopin el va fer seu i el va popularitzar al màxim. Aquestes *“cançons de la nit”* transmeten un estat malenconiós, íntim, com si l'adjectiu *“nocturn”* ens portés cap a un estat d'entreson que només la música sabés descriure amb precisió. Estructuralment, segueix un ordre ternari, és a dir, el primer tema que sentim es combina amb un segon tema, després del qual es torna a repetir.

Retrat de Chopin

La melodia, que té un caràcter vocal molt evident –per això també s'ha anomenat *“piano bel canto”*–, és molt rica en ornaments i la mà esquerra, la de les notes més greus, també és abundant en acords trencats i arpegis que acaben de donar-li aquest estil belcantista, influït per l'admiració que Chopin sentia per Bellini. *El Nocturn núm. 2 de l'opus 9* n'és un exemple paradigmàtic.

A Robert Schumann, li devem la descoberta mediàtica de Chopin; precisament quan el va sentir tocar les seves variacions de l'ària de Mozart *“Là ci darem la mano”*, el van fer exclamar i escriure a la seva revista musical: *“Senyors, treguin-se el barret! Estem davant d'un geni!”* A propòsit dels valsos que componia Chopin, Schumann afirmava que eren *“aristocràtics des de la primera nota”*. El setembre del 1835, a Dresden, Chopin va conèixer Maria Wodzinski, la noia amb qui es va prometre però que el pare d'ella no va voler que es casessin per la mala salut del compositor. En aquells primers dies, li havia ofert un nocturn amb la dedicatòria *“Sigueu feliç”*.

Dos dies després, li va regalar aquest *Vals, en la bemoll major*, que va anomenar *“L'adéu”*. Maria li va escriure: *“Dissabte, quan va marxar, tots ens passejàvem tristos, amb els ulls plorosos. Vostè era el tema de les nostres converses. Aquell vals –l'última cosa que vam sentir-li tocar– ha fet que estiguem més units. Era un plaer, per a ells de sentir i per a mi de tocar, perquè ens recordava el nostre estimat Chopin”*. Aquest vals va quedar inèdit bastant de temps, així com el *Vals núm. 2* d'aquest opus, que va compondre el 1829. Tots dos es van publicar conjuntament a Londres el 1853, després de la seva mort, amb el títol *“Une soirée a Cracovie en 1844. Deux Valses mélancoliques pour le piano forte”*.

Mònica Pagès

Periodista de música clàssica

36a TEMPORADA 2019/2020

Bach *Variacions Goldberg*

Beethoven *Simfonia núm. 9*

Beethoven *Concert per a violí*

Brahms *Variacions sobre un tema de Haydn*

Brahms *Simfonia núm. 2, en re major*

Dvořák *Simfonia núm. 9, "Nou Món"*

Ligeti *Concert Romanès*

Liszt *Sonata per a piano, en si menor*

Mahler *Simfonia núm. 1 "Tità"*

Mozart *Concert per a clarinet*

Mussorgsky *Una nit a la muntanya pelada*

Pergolesi *Stabat Mater*

Porpora *Salve Regina*

Ravel *Concert per a piano, en sol major*

Scarlatti/Avison *Concert per a violí núm. 5, en re menor*

Strauss *Don Joan*

Strauss *El cavaller de la rosa*

Txaikovski *Concert per a violí*

Verdi *Rèquiem*

JO AQUÍ TRIO MÚSICA.

Et desitgem un bon concert i et
convidem a escoltar demà la seva
crítica a l'Aquí, amb Josep Cuní.

**AQUÍ
AMB
JOSEP
CUNÍ**

De dilluns a
divendres de 7h a 12h

Participa a

🐦 | 📘 | 📷 @AquiCuni

📞 626 574 036

SER2
CATALUNYA

Cap al futur amb la música.

AMB EL SUPORT DE

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

Ajuntament de
Barcelona

MITJANS COL-LABORADORS

LA VANGUARDIA

Cat **W**úsica

SE2
CATALUNYA

AMB LA COL-LABORACIÓ DE

TEMPORADA IBERCAMERA AIE COL-LABORA AMB

apropa
cultura
una porta
a la inclusió

ESCENA 25

#QUADERN
CULTURA

COL-LABORA AMB NOSALTRES

Si voleu col·laborar amb nosaltres i conèixer els nostres programes de patrocini, contacteu amb Marcos Amat: patrocinios@grupcamera.com

SEGUEIX-NOS

ORGANITZA

Temporada Ibercamera, A.I.E.

Ibercamera és una empresa de:

GRUPCAMERA

Av. Diagonal 433, 4t 1a
E-08036 Barcelona
www.ibercamera.com
ibercamera@ibercamera.com
T. 93 317 90 50 – F. 93 277 72 78

Edició: **Temporada Ibercamera AIE**
Disseny gràfic: Ivó Alvarez i Anna Defez
Impressió: **Grafiko**
Dipòsit legal: **B 3558-2019**

LA VANGUARDIA

